

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія)

Спеціальність 014 Середня освіта (Історія)

Спеціалізація 014.03 Середня освіта (Історія)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
загального та германського мовознавства
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Латинська мова
Викладач (-і)	Паньків Уляна Любомирівна
Контактний телефон викладача	0342-59-60-10
E-mail викладача	uliana.pankiv@pnu.if.ua
Формат дисципліни	1. Цикл загальної підготовки 1.1 Обов'язкові дисципліни 1.2.2 Дисципліни вільного вибору студента
Обсяг дисципліни	90, кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться щовівторка з 14.00 по 15.30 на кафедрі загального та германського мовознавства.
2. Анотація до курсу	
<p><i>Латинська мова</i> як один із практичних лінгвістичних курсів у цілісній системі університетської підготовки вчителя історії передбачає ознайомлення з фонетикою, лексикою та граматикою як структурними компонентами давньої мови, і який в міждисциплінарному поєднанні з педагогічними та гуманітарними науками (методикою викладання історії, педагогікою, всесвітньою історією, історією України, етнологією, історією культури, філософією) посідає особливе місце у професійному становленні майбутніх педагогів-істориків. Запропоновані для вивчення у цьому курсі питання про походження латинської мови, її особливу роль на всіх етапах формування та розвитку європейської цивілізації, латинську графіку та фонетику, нормативну граматику, лексичний склад і синтаксичні особливості формують осмислений підхід до її використання у фаховій комунікації та педагогічній діяльності на високому науковому та методичному рівні.</p>	
3. Мета та завдання курсу	
<p><i>Метою</i> вивчення <i>Латинської мови</i> є пізнання та усвідомлення її структурної організації як цілісної системи та як засобу людського спілкування. До основних <i>завдань</i> належать: визначення ролі та місця латинської мови в історії античності, її використання як реального засобу усного та писемного спілкування періоду Римської імперії, відокремлення народної латини та її роль у формуванні романської групи мов, вплив на виникнення європейської двомовності часів Середньовіччя та Відродження та використання як державної мови Новітнього часу у Ватикані. Курс вивчення однієї із класичних мов майбутніми педагогами-істориками спрямовано на засвоєння правил вимови голосних звуків і дифтонгів, приголосних та їх сполучень, правила графіки; оволодіння нормативною граматикою (частини мови та їх категорії, парадигми відмінювання, найуживаніші синтаксичні конструкції); вивчення лексичного мінімуму як етимологічної основи найуживаніших у повсякденному мовленні українських латинізмів та пояснення їх походження у шкільному освітньому процесі; доцільне та орфографічно правильне використання на уроках історії латинських фразеологізмів.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>У результаті вивчення курсу <i>Латинська мова</i> студенти повинні уміти працювати з матеріалом суміжних освітньо-наукових сфер (філософія, політологія, філологія, культурологія, соціологія тощо) під час вирішення навчальних і наукових завдань, мати синтетичне мислення D 9;</p> <p>розуміти та інтерпретувати вивчений матеріал з дисципліни «Латинська мова» у вербальній і невербальній формах різного обсягу й складності, знати і використовувати термінологічний апарат дисципліни у науково-освітній сфері, дотримуючись грамотності D 15;</p> <p>уміти:</p> <p>використовувати іноземну мову на рівні необхідному для професійної діяльності, зокрема в навчальних закладах середньої освіти D 16;</p> <p><i>Інтегральна компетентність.</i> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань з латинської мови і прийняття рішень у практиці викладання історії і суспільствознавчих предметів у навчальних закладах</p>	

середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів вивчення латинської мови в умовах організації навчально-виховного процесу в середній школі (С 1).

Комунікативна. Здатність письмово й усно спілкуватися українською мовою, застосовуючи при спілкуванні латинську мову (С 2).

Лінгвістична. Здатність отримувати і передавати важливу інформацію з латині іноземною мовою; уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування (С 3).

Фахові компетентності:

Здатність до міждисциплінарного ділового партнерства й уміння працювати з матеріалом суміжних освітньо-наукових сфер (філософії, політології, філології, культурології, соціології тощо) під час вирішення важливих навчальних і наукових завдань. (С 18).

Здатність користуватися вербальними і невербальними засобами передачі історичної інформації із використанням латинської мови (С 24).

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
практичні	16
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
V	014.03 Середня освіта (історія)	третій	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Літера тура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Короткий огляд історії латинської мови. Роль латини у розвитку європейської цивілізації та використання в Україні у різних суспільно-історичних формаціях. Історична зумовленість вживання класичних (давньогрецької та латинської) мов у країнах Центрально-Східної Європи. Латинський алфавіт та його походження. Використання латиниці у сучасному мовному світі. Фонетика (правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних та їх сполучень). Наголос (поділ слова на склади, правила наголошування, поняття довготи і короткості голосного звука).	лекція/2 год. практичне заняття/ 2 год. самостійна робота 4 год.	1, 7	опрацювання теоретичного матеріалу підручників, наукових статей, виконання завдань з фонетики 2 год./ 2 год./ 4 год.	10 балів	протягом семестру
Тема 2. Характеристика граматичної системи латинської мови. Частина мови та їх українські відповідники. Дієслово та його категорії. Основні форми дієслова, їх граматичні ознаки і переклад. Визначення основи дієслова та дієвідміни. Відмінювання	лекція/ 2 год. практичне заняття/2 год. самостійна робота	3, 6, 7	практичні завдання з граматики, лексичний мінімум, афоризми 2год./	5 балів	протягом семестру

у теперішньому часі та утворення наказового способу. Допоміжне дієслово <i>sum, esse</i> : особливості відмінювання та функція у реченні.	4 год.		2 год./ 2 год.		
Тема 3. Іменник як частина мови. Словникова форма іменника. Зіставна характеристика латинської та української іменникових систем. Перша та друга відміна іменників. Фонографічна адаптація латинських власних назв із закінченнями <i>-us, -ius, -um</i> , які використовуються у навчальних історичних дисциплінах шкільного освітнього процесу. Особливості відмінювання другої відміни залежно від роду.	лекція/2 год. практичне заняття/2 год. самостійна робота 4 год.	1, 6, 7	вправи з граматики, лексичний мінімум, фразеологія 2 год./ 2 год./ 4 год.	10 балів	протягом семестру
Тема 4. Прикметники першої та другої відміни: словникова форма, особливості узгодження та відмінювання з іменниками-винятками щодо роду. Особові та зворотний займенники. Синтаксис простого речення. Граматичний аналіз речення.	самостійна робота 4 год.	3, 6, 7	граматичні завдання, лексичний мінімум, переклад текстів фразеологія 4 год.	10 балів	протягом семестру
Тема 5. Часи системи інфекта активного і пасивного стану: утворення, використання та особливості перекладу в оригінальних текстах. Синтаксис пасивної конструкції: <i>ablativus auctoris</i> та <i>ablativus instrumenti</i> . Відмінності у використанні пасивного стану в латинських та українських текстах та сталих словосполученнях.	практичне заняття/ 2 год. самостійна робота 4 год.	2, 3, 7	вправи з граматики, переклад тексту, фразеологія 2 год./ 4 год.	10 балів	протягом семестру
Тема 6. Третя відміна іменників: словникова форма, особливості утворення практичної основи та її використання при засвоєнні українських латинізмів. Три типи відмінювання іменників третьої відміни, відмінкові парадигми. Особливості утворення відмінкових форм окремих іменників.	лекція/2 год. самостійна робота 4 год.	3, 6, 7	лексичні та граматичні вправи, лексичний мінімум, переклад тексту, фразеологія 2 год./ 6 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 7. Прикметники третьої відміни: розряди за кількістю родових закінчень, особливості фіксації словникової форми,	практичне заняття/2 год.	4, 5, 7	вправи з граматики, переклад	5 балів	протягом семестру

визначення основи, узгодження з іменниками різних відмін. Дієприкметник теперішнього часу активного стану: утворення, практична основа, узгодження з іменником, субстантивоване засвоєння українською мовою.	самостійна робота 4 год.		речень і тексту, лексичний мінімум, фразеологія 2 год./ 6 год.		
Тема 8. Четверта відміна іменників: особливості утворення (супін, його фіксація у дієслівній словниковій формі), відмінювання та засвоєння українською мовою. П'ята відміна іменників: словникова форма, відмінювання, використання у суспільно-історичній термінології.	самостійна робота 4 год.	2,3, 4, 6, 7	завдання з граматики, переклад тексту лексичний мінімум, фразеологія, ”напам'ять” 4 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 9. Ступені порівняння прикметників: граматична термінологія, загальне правило утворення та винятки щодо нього, зіставна характеристика суплетивізму ад'єктивних ступеневих форм у європейських мовах. Синтаксис речення при ступенях порівняння: <i>ablatus comparationis</i> та <i>genetivus partitivus</i> . Прислівник: утворення та вживання.	лекція/2 год. самостійна робота 4 год.	1,2, 4, 6, 7	вправи, переклад текстів фразеологія 2 год./ 4 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 10. Часи системи перфекта (минулий, давноминулий та майбутній доконаного виду) в активному стані: типи, визначення та лексикографічна фіксація перфектної основи, відмінювання та вживання дієслів у цих часових формах. Суплетивне утворення основи часів доконаного виду від дієслова <i>sum, esse</i> .	практичне заняття/ 2 год. самостійна робота 4 год.	1, 6, 7	вправи, переклад тексту, фразеологія 2 год./ 4 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 11. Часи системи перфекта (минулий, давноминулий та майбутній доконаного виду) пасивного стану. <i>Participium perfecti passivi</i> : утворення на базі супіна, родові форми, відмінювання та узгодження з іменниками. Переклад українською мовою дієслівних пасивних конструкцій.	лекція/2 год. практичне заняття/2 год. самостійна робота 4 год.	1, 3, 7	граматичні завдання, переклад текстів, фразеологія 2 год./ 2 год./ 2 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 12. Розряди займенників: вказівні, питальні, відносні та заперечні займенники. Семантичні особливості вказівних займенників в оригінальних латинських текстах.	самостійна робота 4 год.	1, 2, 7	вправи з граматики, лексичні завдання,	5 балів	протягом семестру

Парадигма відмінювання займенників. Займенникові прикметники та особливості їх відмінювання.			переклад тексту, фразеологія 4 год.		
Тема 13. Числівник як частина мови. Розряди числівників: кількісні, порядкові, розділові і прислівникові числівники. Утворення і відмінювання кількісних і порядкових числівників. Позначення чисел римськими цифрами. Синтаксична конструкція <i>ablativustemporis</i> .	практичне заняття/2 год. самостійна робота 4 год	2, 3, 4, 6, 7	граматичні завдання, переклад текстів, лексичний мінімум, фразеологія 2 год./ 4 год.	10 балів	протягом семестру
Тема 14. Римський календар і система римського літочислення. Назви місяців і днів, їх етимологія та зв'язок зі світоглядом, засвоєння латинських календарних назв європейськими мовами. Римські міри і гроші.	самостійна робота 4 год.	1, 5, 7	переклад тексту фразеологія 4 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 15. Українські латинізми: проблема визначення, зовнішні та внутрішні чинники їх запозичення, загальноживане і термінологічне використання в освітньому процесі.	лекція/2 год. самостійна робота 4 год.	1, 5, 7	переклад та аналіз текстів 2 год./ 4 год	5 балів	протягом семестру
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою на основі 100-бальної системи . (Див.: Пункт “9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі ДВНЗ Прикарпатський університет імені Василя Стефаника). Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Підсумкова контрольна робота, що обов'язково включає переклад латинського тексту зі словником та його частковий лінгвістичний аналіз, є складовою частиною семестрового рейтингу, і має концептуально обґрунтовано висвітлити 50+1% обсягу матеріалу. При бажанні студента можливий усний захист письмової роботи для підвищення підсумкової оцінки.				
Практичні заняття	Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку теоретичної та практичної підготовки студента відповідно до програми курсу, виконання ним завдань усіх видів самостійної роботи. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 4-бальній шкалі відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання .				

Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих завдань і форм роботи, отримання з кожного позитивної оцінки.
7. Політика курсу	
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до <u>Положення 1</u> і <u>Положення 2</u>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова. К. : Книга, 2003. 528 с. 2. Литвинов В.Д. Латинсько-український словник. К. :Українські пропілеї, 1998. 710 с. 3. Корж Н.Г., Луцька Ф.Й. Из скарбниці античної мудрості. 2-е вид., доп. і перероб. К. : Вища школа, 1994. 351 с. 4. Лексикон античної словесності. За ред. М.Борецького і В.Зварича. Дрогобич: Коло, 2014. 688 с. 5. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. 500 крилатих латинських висловів. Тексти. Латино-український словник + англійські, німецькі, французькі, іспанські відповідники. К. : Індоевропа, 1993. 321 с. 6. Оленич Р. М. Латинська мова. 2-е вид., виправлене. Львів : Світ, 2001. 350 с. 7. Скорина Л.П., Скорина О.А. Латинсько-український, українсько-латинський словник. Київ : Обереги, 2004. 447 с. 8. Яковенко Н.М., Трипуз В.М. Латинська мова : підручник. К. :Знання, 2005. 360 с. 	

Викладач _____

Пашьків У.Л.